

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת. ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430

טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא מצייעא דף יב.

מציאת בנו הקטן¹ מה דינה?

באינו סמוך על שולחן אביו	בסמוך על שולחן אביו	
	של אביו - מפני שכשמוצאה מריצה אצל אביו ²	לשמואל
של עצמו - דאין איבה	של אביו - משום איבה ³	לר' יוחנן

השוכר את הפועל, האם מותר לבן הפועל והוא עני ללקט את ה"לקט" אחריו, ומה הדין באריס?

באריס - למחצה שליש ורביע	בפועל	
לא ילקט ⁴	ילקט	לרבנן
ילקט ⁵	ילקט	לר' יוסי

מציאת חרש שוטה וקטן שאין להם אב, מה דינה?

ומה הפנ"מ	מה הדין	
לא יוצאה בדיינים ממי שלקחה מהם	יש בהם גזל מפני דרכי שלום	לרבנן
יוצאה בדיינים ממי שלקחה מהם	יש בה גזל גמור מדרבנן	לר' יוסי אליבא דרב חסדא

¹ והנה כל הנידון הוא לגבי קטן, אולם לגבי קטנה כתב רש"י מפורש בכתובות (דף מו:): שכל שבח נעורים לאביה, ולכך בין קטנה ובין נערה מציאתן לאביה. ותוס' (בד"ה רבי יוחנן) הביאו מה שאמרו בכתובות שהטעם משום איבה - שלא ימסרנה למנובל ומוכה שחין.

² ומזה מוכח דס"ל דאי לקטן זכייה מה"ת, כי אם היה לו זכייה מה"ת, מה שהוא מריצה אצל אביו ואינו מאחרה בידו אינו סבה שתהיה שייכת לאביו, אלא על כרחך שאין לו זכייה מה"ת אלא רק מדרבנן, וכיון שכן אם רגילותו להריצה לאביו - תקנו שתהיה מציאתו של אביו. ובתחילה רצתה הגמ' להוכיח ששמואל אמר זאת רק בטעם תנא דמשנתנו - אבל הוא עצמו לא ס"ל הכי (דהרי אמר שהלכה כר' יוסי וכו'), ושוב דחתה הגמ' שגם ר' יוסי עצמו לא ס"ל שיש לקטן זכייה מה"ת. וממילא נמצא ששמואל אמר את דבריו גם בדעת עצמו.

³ וה"ה גדול - אם סמוך על שולחן אביו מציאתו לאביו (וכן בבת גדולה הסמוכה). דלר' יוחנן אינו תלוי בקטנות ממש, אלא גדול הסמוך על שולחן אביו נקרא קטן, וקטן שאינו סמוך על שולחן אביו נקרא גדול.

⁴ דאפי' אם הוא עני, מ"מ כיון שיש לו חלק בשדה הוא נחשב כמו עשיר - כי לאדם אסור ללקט את הלקט של השדה של עצמו, אפי' אם הוא בעצמו עני.

⁵ דאפי' שלאביו אסור ללקט, מ"מ מותר לבן וה"ה לאשתו של אריס אם הם עניים ללקט, ובהו"א סברה הגמ' שהטעם כיון שמה"ת יש להם זכייה במה שהם לוקטים - לכן חשיב שהם מלקטים לעצמם ולא לאריס. אלא שדחתה זאת הגמ', והוכיחה שר' יוסי סובר שאין זכייה לקטן מה"ת. ולכך אמר אביי שהטעם הוא ש"עשאוה כמי שהלכו בה נמושות" - דהיינו שעניים בעצמם מתייאשים. ודחתה הגמ', וכי מותר לאדם לעשות דבר כזה שאסור ע"פ דין. ולכך אמר רבא שכאן "עשו את שאינו זוכה כזוכה" - כיון שעניים עצמם ניחא להו בתקנה זו, שכל אחד יוכל להוליך את בנו ואשתו אחריו ללקוט.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430

טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא מצייעא דף יב:

**מציאת עבדו ואמתו העבריים - או של פועל ששכרו בלשון "עשה עמי מלאכה היום"¹,
מתי הם שלהם², ומתי הם של אדונם?**

של האדון	שלהם	
בסתם עבד	בעבד נוקב מרגליות ³	לר' יוחנן
כשביטל ממלאכתו להרימה	כשהגביה מציאה תוך כדי מלאכתו	לרבא
אם זה תפקידו ללקט מציאות	בכל גוונא	לרב פפא

מצא שטרי חוב האם יחזיר אותם? (למבואר בעמוד זה).

אין הלווה מודה שחייב	הלווה מודה שהוא חייב	
לא יחזיר	לא יחזיר ⁴	כשיש בהם אחריות נכסים
לא יחזיר	לחכמים: לא יחזיר לר' מאיר: יחזיר	כשאין בהם אחריות נכסים

¹ אולם אם שכרו למלאכה פולנית מציאתו לעצמו, וישלם לבעה"ב את זמן הפסד המלאכה שבהרמת המציאה.

² באמה עבריה - מיירי באופן שמת אביה (ודלא כר"ל - דס"ל שיוצאת במיתת האב), ואפי' לר"ל דס"ל שלא יתכן להעמיד במת אביה, י"ל דהכוונה שהיא שלהם לאפוקי שאינה של האדון - אבל באמת היא אינה שלה אלא של אביה כי היא ברשות אביה. וכשבגרה היא ברשות עצמה - דיוצאת בסימנים.

³ שאין האדון רוצה לשנותו למלאכה אחרת שירים מציאות, ואם ראה מציאה ששונה הרבה ורוצה העבד להרימה ולתת את שכר בטלתו לאדון, הרי היא של העבד, כי מציאה כזו אינה שכוחא ולכן אין דעת האדון עליה.

⁴ דחיישינן שמא יטרפו מלקוחות שלא כדון, דשמא כתבו ללוות בניסן ולא לווה עד תשרי, ואף שבשאר שטרות לא חיישינן להכי - מ"מ שטר זה כיון שהורע בנפילה חיישינן בו טפי.